

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 49

(Prot. Nr. 25, 2.§)

2010.gada 22.jūnijā

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr. 2704/10/03.02./2

Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Rīgas starptautiskā autoosta” darbībā

Konkurences padome 14.12.2009. saņēma SIA „Migar” (turpmāk – Migar) 09.12.2009. iesniegumu (turpmāk – Iesniegums) par to, ka AS „Rīgas starptautiskā autoosta” (turpmāk – RSA) kā Jelgavas autoostas valdītāja, iespējams, ir pārkāpusi Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteikto aizliegumu. Iesniedzējs norāda, ka Jelgavas autoostā netiek nodrošināta virkne autoostas infrastruktūras izmantošanas pakalpojumu, kas paredzēti RSA un Migar 01.10.2008. *Līgumā Nr.15/08 par sniegto pakalpojumu kopumu reģionālo starppilsētu un reģionālo vietējās nozīmes reisu autobusiem kā pamatpakalpojumi, gan kā papildpakalpojumi.* Tai pašā laikā maksa par autoostas sniegtajiem pakalpojumiem mēnesī periodā no 2008. gada maija līdz 2009. gada novembrim Migar ir pieaugusi pieckārtīgi.

Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 23.panta trešās daļas 3.punktu, 14.01.2010. pieņēma lēmumu Nr.1 pagarināt lēmuma par lietas ierosināšanas vai neierosināšanas pieņemšanas termiņu līdz 11.02.2010. Pamatojoties uz Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 1.punktu, 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 13.panta pirmās daļas 4.punktu un 23.panta trešās daļas 2.punktu, Konkurences padome 11.02.2010. pieņēma lēmumu (Prot. Nr.5, 4.§) ierosināt lietu „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Rīgas starptautiskā autoosta” darbībā”.

Lietas izpētes gaitā papildus tika pieprasīta un iegūta informācija no Migar, RSA, SIA „Jelgavas autobusu parks”, pasažieru pārvadātājiem: SIA „Ventspils reiss”, AS „Nordeka”, SIA „Dobeles autobusu parks”, AS „Liepājas autobusu

parks”, SIA „Saldus autobusu parks”, autoostu valdītājiem: SIA „Dobeles autobusu parks”, SIA „Tukuma auto”, SIA „Daugavpils autobusu parks”, SIA „Mobile-A”, AS „Rēzeknes autobusu parks”, SIA „VTU Valmiera”, Satiksmes ministrijas.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Migar” ir komercreģistrā reģistrēta komercsabiedrība ar reģistrācijas Nr.40003411457, kuras juridiskā adrese ir Svētes iela 18, Jelgava. Migar ir sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējs ar autobusiem vietējās nozīmes maršrutos Jelgavas novadā.

Akciju sabiedrība „Rīgas starptautiskā autoosta” ir komercreģistrā reģistrēta komercsabiedrība ar reģistrācijas Nr.40003361404, kuras juridiskā adrese ir Prāgas iela 1, Rīga. Saskaņā ar Satiksmes ministrijas 03.10.2008. izsniegto reģistrācijas apliecību Nr.30N un 28.04.2008. nomas līgumu Nr.14/2008 starp SIA „Jelgavas autobusu parks” un RSA un 26.06.2008. zemes nomas līgumu Nr.5/41-22 ar Jelgavas pašvaldību Jelgavas autoostas valdītājs ir RSA. Jelgavas autoosta ir reģistrēta Satiksmes ministrijā kā nepilna apjoma pakalpojumu autoosta (SM iesniegtā 03.10.2008. reģ. apl. Nr.30N). Jelgavas autoosta ir vienīgā reģistrētā autoosta Jelgavas pilsētā.

Izvērtējot tās rīcībā esošo un papildus saņemto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Normatīvais regulējums

1.1. Uz Migar un RSA 01.10.2008. noslēgto līgumu par pakalpojumu kopuma sniegšanu Jelgavas autoostā attiecas pamatojoties uz Autopārvadājumu likuma 33.panta piekto un sesto daļu 11.12.2007. pieņemtie Ministru kabineta noteikumi Nr.846 „Noteikumi par autoostu reģistrācijas kārtību, autoostās obligāti sniedzamajiem pakalpojumiem un kārtību, kādā autobusi iebrauc un stāv autoostas teritorijā” (turpmāk – Noteikumi Nr.846), kas stājās spēkā 01.01.2008.

Līguma darbības laikā Noteikumos Nr.846 tika izdarīti grozījumi – Ministru kabineta 22.10.2009. noteikumi Nr.1222 „Grozījumi Ministru kabineta 2007.gada 11.decembra noteikumos Nr.846 „Noteikumi par autoostu reģistrācijas kārtību, autoostās obligāti sniedzamajiem pakalpojumiem un kārtību, kādā autobusi iebrauc un stāv autoostas teritorijā”” (turpmāk - Noteikumi Nr.846 ar grozījumiem), kas stājās spēkā 04.11.2009. un bija spēkā, slēdzot līgumus uz 2010.gadu.

1.2. Noteikumu Nr.846 3.punkts paredz, ka autoostu reģistrē Satiksmes ministrija, bet 7.punkts – ka autoostu reģistrē kā pilna apjoma pakalpojumu autoostu vai nepilna apjoma pakalpojumu autoostu (regulējums bija spēkā līdz 04.11.2009.). Pilna apjoma pakalpojumu autoostā saskaņā ar Noteikumu Nr.846 24.punktu autoostas valdītājam bija pienākums nodrošināt šādus obligātos pakalpojumus:

„24.1. peronu izmantošanu un informācijas izvietošanu par autobusu atiešanas laikiem uz perona;

24.2. informācijas sniegšanu par autobusu kustības sarakstiem, autobusu faktiskajiem pienākšanas un atiešanas laikiem, braukšanas biļešu un citu braukšanas dokumentu cenām, vietu skaitu un komforta līmeni autobusā, citiem autoostas sniegtajiem pakalpojumiem un to cenām, pasažieru un bagāžas pārvadāšanas kārtību un citu ar pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu saistītu informāciju;

24.3. braukšanas biļešu un bagāžas biļešu tirdzniecību autoostas kasēs;

24.4. dispečera pakalpojumus;

24.5. autoostas izmantošanu un piekļuvi tai, ja autoostas darba laiks atšķiras no autobusa atiešanas laika;

24.6. rokas bagāžas, kā arī autobusā un autoostā atrastās nozaudētās rokas bagāžas uzglabāšanu;

24.7. iespēju izmantot sanitāro mezglu, nodrošinot vietu bērnu pabarošanai un aprūpei;

24.8. autobusu stāvvietu pirms un pēc reisa, kā arī starp reisiem autoostas teritorijā, ja autoostas tehniskās iespējas to pieļauj.”

Noteikumu Nr.846 25.punkts paredzēja, ka nepilna apjoma pakalpojumu autoostā autoostas pārvaldītājs no iepriekš minētajiem pakalpojumiem nodrošina 24.1., 24.2., 24.7. un 24.8.apakšpunktā noteiktos pakalpojumus, kā arī atsevišķu vietu autobusā un autoostā atrastās nozaudētās rokas bagāžas uzglabāšanai.

Noteikumi Nr.846 ar grozījumiem paredz atsevišķas izmaiņas iepriekš minētajā tiesiskajā regulējumā. Tā Noteikumu Nr.846 ar grozījumiem 7.punkts ir svītrots, atceļot autoostu dalījumu pilna un nepilna pakalpojuma autoostās. Attiecīgi arī ir svītrots 25.punkts, kurš paredzēja atšķirīgu sniedzamo pakalpojumu klāstu nepilna apjoma pakalpojuma autoostām. Savukārt Noteikumu Nr.846 ar grozījumiem 24.punkts uzskaita obligātos pakalpojumus, kas jāsniedz visām autoostām:

„24.1. peronu izmantošanu un informācijas izvietošanu uz perona par autobusu atiešanas laikiem;

24.2. informācijas sniegšanu par autobusu kustības sarakstiem, braukšanas biļešu un citu braukšanas dokumentu cenām, vietu skaitu un komforta līmeni autobusā, citiem autoostas sniegtajiem pakalpojumiem un to cenām, pasažieru un bagāžas pārvadāšanas kārtību un citu ar pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu saistītu informāciju.;

24.3. iespēju iegādāties braukšanas biļetes;

24.4. autoostā atrastās nozaudētās bagāžas reģistrēšanu un glabāšanas organizēšanu;

24.5. iespēju izmantot sanitāro mezglu, nodrošinot vietu bērnu pabarošanai un aprūpei;

24.6. autobusu stāvvietu pirms un pēc reisa, kā arī starp reisiem autoostas teritorijā, ja autoostas tehniskās iespējas to pieļauj.”

Noteikumu Nr.846 ar grozījumiem 24.¹ punkts paredz, ka pārvadātājs izmanto pakalpojumus, kas norādīti 24.1. un 24.6.apakšpunktā.

1.3. Noteikumu Nr.846 IV. nodaļa nosaka autoostas sniedzamo pakalpojumu maksas noteikšanas kārtību. Noteikumu Nr.846 32.punkts nosaka, ka atsevišķa saimnieciskās darbības uzskaitē jāveic par autoostas sniegtajiem pakalpojumiem iekšzemes sabiedriskā transporta pakalpojumu jomā. Par autoostas ieņēmumiem Noteikumu Nr. 846 33.punkta izpratnē uzskatāmi:

1) ieņēmumi par autoostas pakalpojumu sniegšanu (piemēram, no biļešu tirdzniecības, biļešu iepriekšpārdošanas un autobusu iebraukšanas maksas autoostas teritorijā);

2) citi ieņēmumi, kas saistīti ar pasažieru apkalpošanu (piemēram, bagāžas pakalpojumi, maksas uzziņas).

Noteikumu Nr.846 ar grozījumiem 33.punkts paredz atšķirīgu autoostu ieņēmumu dalījumu, jo

1) ieņēmumi par autoostas pakalpojumu sniegšanu ietver, piemēram, ieņēmumus no autobusu iebraukšanas maksas autoostas teritorijā;

2) citi ieņēmumi, kas saistīti ar pasažieru apkalpošanu ietver, piemēram, bagāžas pakalpojumi, maksas uzziņas, maksa par biļešu izplatīšanu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.846 36.punktu autoostas sniedzamo pakalpojumu maksu nākamajam gadam nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$C_K = \frac{I_{kop} + P}{N_{sēdv}} \times AI, \quad \text{kur}$$

C_K - maksa par autoostas pakalpojumu izmantošanu konkrētai autobusu kategorijai;

I_{kop} - kopējās autoostas uzturēšanas izmaksas, ieskaitot izmaksas, kas saistītas ar kapitālieguldījumiem;

P - nākamā gada autoostas plānotā peļņa;

$N_{sēdv}$ - plānotais pasažieru skaits gadā (plānoto reisu autobusu sēdvietu summa gadā) atbilstoši pasūtītāja iesniegtajām autobusu kategorijām reisu apkalpošanai;

AI - autobusa ietilpība (sēdvietu skaits).

Noteikumu Nr.846 ar grozījumiem 35.¹ punkts¹ nosaka, ka maksu par pārvadātājam sniegtajiem pakalpojumiem autoosta nākamajam gadam nosaka kā:

1) maksu par autobusa iebraukšanu autoostas teritorijā;

2) maksu par biļešu izplatīšanu (procentos no izplatīto biļešu ieņēmumiem), ja pārvadātājs šo pakalpojumu izmanto.

Noteikumu Nr.846 ar grozījumiem 36.¹ punkts nosaka atsevišķu maksu par biļešu izplatīšanu nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$B_{tirdz} = \frac{(I_{tirdz} + P_{tirdz})}{E_{tirdz}} \text{ kur '}$$

---

¹ Noteikumu Nr.846 ar grozījumiem 35.¹, 36. un 36.¹punktā minēto prasību piemērošanu autoosta nodrošina ne vēlāk kā līdz 2009.gada 31.decembrim (Noteikumu Nr.846 ar grozījumiem Noslēguma jautājumu 50.punkts).

B_{tirdz} – maksa par biļešu izplatīšanu;

I_{tirdz} – ar biļešu izplatīšanu saistītās izmaksas (izmaksas veido, piemēram, personāla un sociālās izmaksas, saimnieciskās darbības izmaksas, tai skaitā izmaksas, kas tieši saistītas ar biļešu izplatīšanu, pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojumu, un nodokļi);

P_{tirdz} – autoostas plānotā peļņa saskaņā ar Noteikumu Nr. 846 ar grozījumiem 35.¹ 2.apakšpunktā minēto pakalpojumu sniegšanu. Nosakot peļņu, ņem vērā autoostas sniegto pakalpojumu kvalitāti un papildus sniegtos pakalpojumus;

E_{tirdz} – faktiskie biļešu ieņēmumi.

Noteikumu Nr.846 ar grozījumiem 36.² punkts nosaka, ka maksu par pārvadātājam sniegtajiem pakalpojumiem autoosta nākamajam gadam (36.¹ punkts) autoosta aprēķina, ņemot vērā ieņēmumus no faktiski pārdotajām biļetēm laikposmā, kas noteikts līgumā par autoostas pakalpojumu izmantošanu.

1.4. Noteikumu Nr.846 38.punkts nosaka, ka autobusu iebraukšanu un stāvēšanu autoostas teritorijā ir tiesīgs izmantot pārvadātājs, kurš ar autoostu ir noslēdzis līgumu par autoostas pakalpojumu izmantošanu. Saskaņā ar Noteikumu Nr.846 40.punktu autobusam, ar kuru tiek sniegti sabiedriskā transporta pakalpojumi, autoosta nodrošina:

1) peronu pasažieru iekāpšanai vismaz piecas minūtes pirms kustības sarakstā paredzētās autobusa došanās reisā un izkāpšanai vismaz piecas minūtes pēc kustības sarakstā paredzētās reisa pienākšanas;

2) stāvvietu pirms un pēc reisa, kā arī starp reisiem autoostas teritorijā, ja autoostas tehniskās iespējas to pieļauj;

3) iebraukšanu autoostas teritorijā vismaz 10 minūtes pirms kustības sarakstā paredzētās autobusa došanās reisā, ja kustības sarakstā autoosta ir viens no maršruta galapunktiem un nav paredzēta autobusa stāvēšana pirms un pēc reisa vai starp reisiem.

2. Konkrētais tirgus un RSA dominējošais stāvoklis

2.1.Konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Ņemot vērā Konkurences padomes lēmumā Nr.E02-124 „Par Konkurences likuma pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu”², pēc analogijas ir secināms, ka šajā lietā Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē konkrētais tirgus ir *autoostas infrastruktūras izmantošanas pakalpojumu tirgus Jelgavas teritorijā*.

Konkurences padome lēmuma Nr.E02-124 otrajā punktā ir norādījusi, ka autoostas pakalpojumi nav aizstājami ar citiem stāvvietu vai pieturvietu pakalpojumiem. Būtisks ir arī Jelgavas autoostas ģeogrāfiskais novietojums

² Konkurences padomes 10.12.2008. lēmums Nr. E02-124, publicēts „Latvijas vēstnesis” 23.12.08. Nr.200

(pilsētas centrs un novada administratīvais centrs) un tas, ka tajā tiek apkalpoti pasažieri, kuru galamērķis ir Jelgavas pilsēta, kā arī tie, kuri Jelgavas autoostā pārsēžas, lai turpinātu ceļu citā maršrutā. Citas stāvvietas nenodrošina tādu pakalpojumu kopumu, kādu sniedz Jelgavas autoosta Jelgavā.

Nemot vērā, ka maršruts ir noteikts sabiedriskā transportlīdzekļa kustības ceļš starp diviem kustības punktiem, autoostas infrastruktūras izmantošanas tirgus no pasažieru regulāro pārvadājumu pieprasījuma puses veido autoostas sniegtie pakalpojumi vienā ģeogrāfiskā teritorijā. Tie nav aizvietojami ar autoostas sniegtiem pakalpojumiem citā ģeogrāfiskajā teritorijā, kas neietilpst maršrutā. Pārvadātāju pieprasījums autoostas infrastruktūras izmantošanai atbilst noteiktam maršrutam. Šādu pieprasījuma pamatojumu nosaka arī pasažieri, kas izmanto pārvadātāju pakalpojumus attiecīgajos maršrutos.

Jelgavas pilsētas autoosta sniedz autoostas infrastruktūras pakalpojumu pasažieru regulāriem pārvadājumiem maršrutos, kuros Jelgavas pilsēta ir viens no maršruta galapunktiem.

2.2. Konkurences likuma 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka dominējošais stāvoklis ir „tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem vai patērētājiem”.

Ministru kabineta 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 92.punkts nosaka, ka reģionālais starppilsētu un reģionālais vietējas nozīmes autobusu maršruts sākas un beidzas autoostā, kas ir katra autobusu maršruta galapunkts. Jelgavas autoosta ir vienīgā reģistrētā autoosta Jelgavā un tādējādi vienīgais neizbēgamais darījumu partneris pārvadātājiem, kas veic pasažieru regulāros pārvadājumus (ar autobusiem) reģionālajos starppilsētu un reģionālajos vietējas nozīmes maršrutos uz vai no Jelgavas. Tādēļ ir secināms, ka RSA kā Jelgavas autoostas valdītāja atrodas dominējošā stāvoklī autoostas infrastruktūras izmantošanas pakalpojumu tirgū Jelgavas pilsētā.

3. Migar iesniegumā minēto RSA darbību vērtējums atbilstoši Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktam

Konkurences likuma 13.panta pirmā daļa nosaka, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Atbilstoši Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktam dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana.

3.1. Lai Migar autobusi varētu iebraukt un stāvēt Jelgavas autoostas teritorijā, 01.10.2008. ar Jelgavas autoostas valdītāju RSA tika noslēgts līgums Nr.15/08 *Par sniegto pakalpojumu kopumu reģionālo starppilsētu un reģionālo vietējās*

nozīmes reisu autobusiem (turpmāk – Līgums), kas tika iesniegts Konkurences padomē. Iesniegumā norādīts, ka Jelgavas autoostā pretēji līgumā paredzētajam netiek nodrošināti šādi pakalpojumi:

- a) pasažieru uzgaidāmo telpu izmantošana, jo autoostas darba laiks ir no plkst. 6.00 līdz 22.00, kaut autobusi sāk kursēt agrāk (Līguma 1.2.5.punkts);
- b) netiek nodrošināta iespēja izmantot sanitāro mezglu, bērnu un mātes istabu (šādu telpu faktiski nav) (Līguma 1.2.7.punkts);
- c) nav nodrošināta autobusu stāvvietu pirms un pēc reisa (pieguļošā teritorija autoostai nepieder) (Līguma 1.2.8.punkts);
- d) netiek nodrošināta autobusu stāvēšana autoostas teritorijā (Līguma 1.3.3.punkts);
- e) nav iespēju izmantot pārvadātāju ekipāžām paredzētas atpūtas telpas, jo tādu faktiski nav (Līguma 1.3.4.punkts).

Līgumā punktiem 1.2.8. un 1.3.3. minēta atruna – ja autoostas tehniskās iespējas atļauj sniegt šos pakalpojumus.

Migar norāda, ka cenā par Jelgavas autoostas infrastruktūras izmantošanu ir paredzēta maksa par noteiktu pakalpojumu klāstu. Iesniedzējs šo maksu maksā, bet nesaņem pakalpojumus Līgumā noteiktajā apjomā.

Konkurences padome secina, ka saskaņā ar Noteikumu Nr.846 25.punktu no Līgumā ietvertajiem, bet atbilstoši Iesniegumā minētajam nesniegtajiem pakalpojumiem, tikai Līguma 1.2.7.punktā minētais (iespēja izmantot sanitāro mezglu, bērnu un mātes istabu) Jelgavas autoostā ir obligāti nodrošināms.

Migar 30.12.2009. vērsās pie RSA ar piedāvājumu līgumu par Jelgavas autoostas pakalpojumu izmantošanu slēgt uz laiku līdz 31.03.2010. Līguma jaunā redakcija vairs neparedz šādu pakalpojumu sniegšanu: iespēju izmantot sanitāro mezglu, bērnu un mātes istabu, kā arī iespēju izmantot pārvadātāja ekipāžām atpūtas telpas. Tai pašā laikā maksa par autoostas pakalpojumiem netika mainīta. Tāpat līguma slēgšanas gaitā tika panākta vienošanās samazināt maksu par biļešu tirdzniecību no 12% uz 8%.

RSA darbība kā Jelgavas autoostas valdītājam pret Migar ir izvērtējama, ņemot vērā šā lēmuma 1.punktā minēto normatīvajos aktos noteikto regulējumu un izmaiņas tajā, t.i., laika periodā no 01.10.2008. (kad RSA un Migar noslēdza Līgumu) līdz 31.12.2009. un no 01.01.2010. (kad RSA un Migar panāca jaunu vienošanos par Jelgavas autoostas pakalpojumu izmantošanu).

Lai izvērtētu, vai RSA rīcība atbilst Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktajam, Konkurences padome, ņemot vērā normatīvajos aktos noteikto regulējumu, ar ko tiek noteikts autoostu sniegto pakalpojumu izmaksu aprēķins, uzskata par pamatotu šajā lietā vadīties no Jelgavas autoostas (un ar to saistīto pakalpojumu) kopējām uzturēšanas un pakalpojumu nodrošināšanas izmaksām (izmaksu posteņiem), salīdzinot ar RSA kopējiem ieņēmumiem attiecīgajā laika periodā par Jelgavas autoostā sniegtajiem pakalpojumiem. Vienlaikus, lai konstatētu, vai RSA rīcībā izpildās Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā kvalifikācija, Konkurences padome uzskatīja arī par pamatotu salīdzināt RSA noteikto maksu pasažieru pārvadātājiem Jelgavas autoostā ar citu - līdzīgu autoostu noteiktajām maksām.

3.2. Pēc Konkurences padomes pieprasījuma RSA 27.01.2010. vēstulē Nr.2-4/16 sniedza informāciju, ka tā kļuva par Jelgavas autoostas valdītāju sākot ar 01.06.2008. Maksa par autoostas pakalpojumiem tika noteikta saskaņā ar Noteikumiem Nr.846. Ievērojot normatīvo aktu regulējumu, maksa par biļešu tirdzniecību līdz 2010.gadam atsevišķi netika noteikta.

1.tabulā atspoguļotas Jelgavas autoostas (tabulā – JAO) pakalpojumu cenas saskaņā ar RSA sniegto informāciju un Konkurences padomes rīcībā esošā informācija, kas izriet no Migar līgumos ietvertajām maksām par Jelgavas autoostas pakalpojumiem.

1.tabula

Datums, kad RSA noteikusi maksu (saskaņā ar RSA sniegto informāciju)	Sēdvietu skaits autobusos	Maksa par JAO pakalpojumiem (latos)*	Līguma (vai papildu vienošanās) noslēgšanas datums	Sēdvietu skaits autobusos	Maksa par JAO pakalpojumiem (latos)*
			01.07.2005.**	< 16 17-30 31-55	(*)
01.06.2008.	< 16 17-30 31-55	(*)	01.06.2008. (Saskaņā ar noslēgto un iesniegto līgumu)	< 16 17-30 31-55	(*)
			01.10.2008.	< 16 17-30 31-55	(*)
01.03.2009.	<16 17-30 31-55	(*)	26.02.2009. Vienošanās Nr.1 par izmaiņām 01.10.2008. līgumā Nr.15/08	<16 17-30 >30	(*)
01.09.2009.	<16 17-30 31-55	(*)	18.08.2009. Vienošanās Nr.2. par izmaiņām 01.10.2008. līgumā Nr.15/08	<16 17-30 >30	(*)
01.01.2010.	<16 17-30 31-55	(*)	30.12.2009.	<16 17-30 31-55	(*)

* - par viena autobusa ienākšanu

** - līgums slēgts ar SIA „Jelgavas autobusu parks”

3.3. Konkurences padome lūdza RSA klientus – Jelgavas autoostas pakalpojumu saņēmējus pārvadātājus – sniegt savu viedokli par Jelgavas autoostas sniegto pakalpojumu klāsta un kvalitātes atbilstību maksai par autoostas pakalpojumiem. Tika saņemts SIA „Ventpils reiss”, SIA „Dobeles autobusu parks” un AS „Nordeka” viedoklis. SIA „Dobeles autobusu parks” līdzīgi kā Migar, uzskata, ka netiek sniegti visi līgumā paredzētie pakalpojumi, līdz ar to maksa par Jelgavas autoostas pakalpojumiem neatbilst ne pakalpojumu klāstam, ne kvalitātei. AS „Nordeka” norāda, ka Jelgavas autoostā ir novērojami un

konstatējami trūkumi pilnvērtīgu autoostu pakalpojumu sniegšanā, tomēr pamata funkciju izpilde ir nodrošināta.

3.4. Konkurences padome izvērtēja RSA sākotnēji noteikto maksas pieaugumu par Jelgavas autoostas pakalpojumiem un turpmākos cenu samazinājumus, tika veikta SIA „Jelgavas autobusu parks”, RSA izmaksu un tarifu veidošanas analīze, kā arī veikts salīdzinājums ar citu Latvijas autoostu valdītāju pasažieru pārvadātājiem noteiktajām maksām.

3.4.1. SIA „Jelgavas autobusu parks”, kas bija Jelgavas autoostas valdītājs līdz 2008.gada 1.jūnijam, iesniedza autoostas ieņēmumu un izdevumu atšifrējumu un peļņas rādītājus par 2007.gadu un 2008.gada pirmajiem pieciem mēnešiem. Ieņēmumi šajā periodā veidojās no procentiem par biļešu pārdošanu autoostas kasēs, maksas par autoostas teritorijas izmantošanu un telpu īres. Savukārt izdevumus veidoja autoostas uzturēšanas izdevumi, pamatlīdzekļu amortizācija, personāla izmaksas un zemes noma. 2007.gadā ieņēmumi par autoostas pakalpojumu izmantošanu bija (*) lati, izdevumi – (*) lati, tātad autoosta tika uzturēta ar (*) latu lieliem zaudējumiem. 2008.gada pirmajos piecos mēnešos ieņēmumi par autoostas pakalpojumu izmantošanu bija (*) lati, izdevumi – (*) lati, tātad autoosta šajā laika posmā tika uzturēta ar (*) latu lieliem zaudējumiem.

3.4.2. RSA 12.03.2010. atbildē Nr.2-4-/38 Konkurences padomei norāda, ka periodā no 01.05.2008. līdz 30.09.2008., kad ievērojami tika paceltas autoostas pakalpojumu maksas salīdzinot ar laika periodu, kad Jelgavas autoostas pārvaldītāja bija SIA „Jelgavas autobusu parks”, plānojot autoostas uzturēšanas un personāla izmaksas un maksas apmēru par autoostas pakalpojumu sniegšanu, izmaksās tika iekļauti arī izdevumi remontam un autoostas labiekārtošanai. RSA 2008.gada pārskatā Vadības ziņojumā norādīts, ka Jelgavas autoostas modernizēšanā 2008.gadā ieguldīti 6 139 lati. Bija paredzēts arī palielināt personāla skaitu, jo tika plānots izveidot pakalpojumu koordinācijas centru un palielināt sētnieku skaitu. Tomēr pēdējais netika izdarīts ekonomiskās situācijas dēļ valstī. Līdz ar to faktiskās izmaksas 2008.gadā bija zemākas nekā plānots. Bez tam RSA Jelgavas autoostā guva ienākumus no papildu pakalpojumu sniegšanas autoostā (kafijas un uzkodu automātu uzstādīšana, biļešu iepriekšpārdošana un mēnešbiļešu tirdzniecība, interneta, faksa izmantošana u.c.). Saskaņā ar RSA sniegto informāciju laika periodā no 01.06.2008. līdz 28.02.2009. faktiskās tiešās (darba algas, valsts sociālās apdrošināšanas maksājumi, autoostas uzturēšanas un ekspluatācijas un pārējās) izmaksas Jelgavas autoostas uzturēšanai veidoja (*) latus jeb apmēram 75% no plānotajām, bet faktiskās kopējās uzturēšanas izmaksas, t.i. faktiskās tiešās izmaksas un vispārējās un administrācijas izmaksas bija (*) lats jeb par 20% mazākas nekā plānotās. Tādēļ 01.03.2009. RSA pazemināja autoostas pakalpojumu maksas pārvadātājiem (skat. 1.tabulu).

Jaunu autoostas pakalpojumu maksas apmēra pazeminājumu no 01.09.2009. noteica zemes nomas maksas samazināšana gan līgumā ar Jelgavas pašvaldību (ar

20.02.2009.), gan ar SIA „Jelgavas autobusu parks” (ar 01.07.2009.). Saskaņā ar RSA sniegto informāciju laika periodā no 01.03.2009. līdz 31.08.2009. faktiskās tiešās izmaksas Jelgavas autoostas uzturēšanai veidoja (*) latus jeb 87% no plānotajām, bet faktiskās kopējās uzturēšanas izmaksas bija (*) lati jeb par 12% mazākas nekā plānotās. Tas arī ļāva samazināt maksu par Jelgavas autoostas pakalpojumiem (1.tabula).

Līdzīga aina kā minētajos periodos RSA izdevumos Jelgavas autoostas uzturēšanai vērojama arī laika posmā no 01.09.2009. līdz 31.12.2009. RSA 2009.gada pārskata Vadības ziņojumā norādīts, ka Rīgas un Jelgavas autoostu kopējā remontu summa ir 65 386 lati, neizdalot atsevišķi summu, kas ieguldīta Jelgavas autoostas remontos. Jelgavas autoostā 2009.gadā veikta ventilācijas iekārtu rekonstrukcija uz autoostas jumta, laukuma skataku un asfalta remonts, kases telpu remonts un pirmā stāva uzgaidāmās zāles grīdas remonts. Saskaņā ar RSA sniegto informāciju (12.03.2010. vēstule Nr. 2-4/38) RSA peļņa 2008.gada septiņos mēnešos, pārvaldot Jelgavas autoostu, bija (*) lati, 2009.gadā – (*) lati. RSA kopējā peļņa 2009.gadā, pārvaldot Rīgas autoostu un Jelgavas autoostu, bija 404 977 lati.

Nosakot Jelgavas autoostas pakalpojumu maksu apmēru 2010.gadam, tika izmantota Noteikumos Nr. 846 paredzētā metodika un nodalīti maksājumi par biļešu tirdzniecību autoostas kasēs.

Konkurences padome, ņemot vērā minēto un izvērtējot RSA ar 12.03.2010. vēstuli Nr. 2-4/38 iesniegtajos izmaksu aprēķinos par katru no periodiem starp pakalpojumu maksas izmaiņām Jelgavas autoostā, norādīto izmaksu posteņu lielumus vērtē kā samērīgus un ekonomiski pamatotus. Konkurences padomes ieskatā RSA noteiktā pakalpojuma cena par Jelgavas autoostā sniegtajiem pakalpojumiem ir samērīga ar RSA izmaksām. Turklāt Konkurences padome kā pozitīvu faktu vērtē to, ka RSA, operatīvi reaģējot uz to, ka faktiskās izmaksas ir mazākas par plānotajām, periodiski samazinājusi maksas par Jelgavas autoostas pakalpojumiem pārvadātājiem, negaidot jauno kalendāro gadu (01.03.2009. un 01.09.2009.).

3.4.3. Lai salīdzinātu RSA piemērotās maksas par Jelgavas autoostas pakalpojumiem ar citās līdzīga statusa autoostās piemērotajām maksām, Konkurences padome ieguva informāciju no virknes autoostu valdītājiem, kas ir apkopota 2. un 3.tabulā.

2.tabula: maksa latos par nepilna pakalpojumu apjoma autoostās sniegtajiem pakalpojumiem 2009. gadā

Autoosta	Maksa par viena autobusa ienākšanu				Procenti no autoostā pārdotajām biļetēm*
	Autobusam ar sēdvietu skaitu < 16	Autobusam ar sēdvietu skaitu no 17 līdz 30	Autobusam ar sēdvietu skaitu no 31 līdz 55	Autobusam ar sēdvietu skaits > 55	
Dagda	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Ilūkste	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Krāslava	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Skrunda	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)

Viļāni	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Kārsava	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Dobele	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tukums	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Rūjiena	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Smiltene	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Valmiera	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Vidēji	<u>1,44</u>	<u>2,56</u>	<u>3,04</u>		10
Jelgava	(*)	(*)	(*)		(*)

* ņemot vērā normatīvo aktu regulējumu, 2009.gadā autoostām vēl nebija pienākums atsevišķi izdalīt maksu par biļešu izplatīšanu, ja pārvadātājs šo pakalpojumu izmanto.

3.tabula: maksa latos par autoostās sniegtajiem pakalpojumiem 2010. gadā

Autoosta	Maksa par viena autobusa ienākšanu				Procenti no autoostā pārdotajām biļetēm
	autobusam ar sēdvietu skaitu < 16	autobusam ar sēdvietu skaitu no 17 līdz 30	autobusam ar sēdvietu skaitu no 31 līdz 55	autobusam ar sēdvietu skaitu > 55	
Dagda	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Ilūkste	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Krāslava	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Skrunda	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Viļāni	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Kārsava	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Dobele	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tukums	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Rūjiena	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Smiltene	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Valmiera	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Vidēji	<u>1,27</u>	<u>1,59</u>	<u>2,72</u>		<u>7</u>
Jelgava	(*)	(*)	(*)		(*)

No tabulu datiem redzams, ka RSA noteiktās maksas par Jelgavas autoostas pakalpojumiem pārvadātājiem ir tādas pašas vai pat zemākas, nekā vidēji citās Latvijas autoostās, kas līdzīgi kā Jelgavas autoosta Jelgavā atrodas dominējošā stāvoklī attiecīgajās pilsētās. Turpretī SIA “Jelgavas autobusu parks” 2005.gadā noteiktās un līdz 2008.gada 1.jūnijam spēkā esošās maksas par Jelgavas autoostas pakalpojumiem ir vairākkārt zemākas nekā citās Latvijas līdzīga statusa autoostās. Fakts, ka gan 2007., gan 2008.gadā SIA “Jelgavas autobusu parks” strādāja ar ievērojamiem zaudējumiem un tai pašā laikā piemēroja tik zemas maksas par autoostas pakalpojumiem, liecina par to, ka SIA “Jelgavas autobusu parks” saimnieciskā darbība nebija izsvērta un ilgtspējīga. Kā liecina SIA “Jelgavas autobusu parks” sniegtā informācija par 2007.gada un 2008.gada pirmo piecu mēnešu finanšu radītājiem, izdevumi autoostas uzturēšanai un citiem posteņiem abos periodos pārsnieguši ienākumus vismaz divas reizes. Ņemot vērā minēto, Konkurences padome secina, ka maksas paaugstināšana pārvadātājiem par Jelgavas autoostas pakalpojumiem, RSA ar 2008.gada 1.jūniju pārņemot

autoostu valdījumā, bija ekonomiski pamatota RSA rīcība, lai nodrošinātu Jelgavas autoostas saimniecisko darbību un tās attīstību.

Ievērojot šā lēmuma 3.punktā minēto, Konkurences padome secina, ka RSA darbībā nav saskatāmas Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 1.punktu, 8.panta pirmās daļas 4.punktu un 13.panta pirmās daļas 4.punktu un Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 4.punktu, Konkurences padome

nolēma:

izbeigt lietas Nr. 2704/10/03.02./2 „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Rīgas starptautiskā autoosta” darbībā” izpēti.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) - Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme